

## Besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 15 juli 2025, UTSP-1935164504-47919, houdende nadere regels op grond van de Algemene subsidieverordening provincie Utrecht 2022 (Subsidieregeling Erfgoedparels provincie Utrecht 2025-2028)

Gedeputeerde Staten van Utrecht;

Gelet op het gestelde in de Algemene subsidieverordening provincie Utrecht 2022;

Overwegende dat:

- Provinciale Staten op 10 maart 2021 de omgevingsvisie hebben vastgesteld;
- deze subsidieregeling als beleidsgrondslag heeft het op 2 juli 2024 door Gedeputeerde Staten vastgestelde Omgevingswetprogramma Cultuur en Erfgoed provincie Utrecht 2025-2028 'Verbindende Cultuur en inspirerend Erfgoed: toekomstbestendig en voor iedereen'.

**Besluiten de volgende subsidieregeling vast te stellen:**

### Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze subsidieregeling wordt verstaan onder:

- a. AsvpU: Algemene subsidieverordening provincie Utrecht 2022;
- b. Awb: Algemene wet bestuursrecht;
- c. Cultuur- en erfgoedprogramma: Cultuur- en Erfgoedprogramma provincie Utrecht 2025-2028 'Verbindende Cultuur en inspirerend Erfgoed: toekomstbestendig en voor iedereen' (besluit van Gedeputeerde Staten van 2 juli 2024);
- d. duurzaamheidsmaatregelen: maatregelen die gericht zijn op energiebesparing en duurzame opwekking van energie en die een substantieel lager energieverbruik voor het rijksmonument bewerkstellingen, waarbij de monumentale waarde van het rijksmonument gehandhaafd blijft;
- e. erfgoedcategorieën: de categorie-indeling van de rijksmonumenten die is gebaseerd op de huidige indeling naar CBS-categorieën uit het Monumentenregister van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- f. groen monument: rijksmonument of zelfstandig onderdeel zijnde een aanleg die geheel of gedeeltelijk bestaat uit beplanting, zoals een park- of tuinaanleg, met dien verstande dat verdedigingswerken zonder een rijksbeschermd groenaanleg niet worden aangemerkt als groen monument;
- g. Hollandse Waterlinies: Het deel van het UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinies dat in de provincie Utrecht ligt;
- h. inspectierapport: een rapport met betrekking tot het rijksmonument dat is opgesteld door een daar toe onafhankelijke gespecialiseerde organisatie en niet ouder is dan 3 jaar, dat de technische of fysieke staat en de urgente restauratieopgave (zie onder n) van dat monument beschrijft;
- i. maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie: minimaal 1 gemiddelde of 1 grote ingreep, of gelijkwaardig, die bijdraagt aan het verbeteren van de klimaatbestendigheid van het rijksmonument of de nabijheid van het rijksmonument, waarbij de monumentale waarde van het rijksmonument gehandhaafd blijft, zoals weergegeven op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO), 'Maatregelen Klimaatadaptatie en natuurinclusief bouwen en renoveren', 19 februari 2024;
- j. rijksmonument: rijksbeschermd monument gelegen binnen de provincie Utrecht, niet zijnde een rijksmonument waarvoor in het kader van een provinciaal gebiedsprogramma restauratiebudget beschikbaar is, of niet zijnde een rijksmonument dat in het monumentenregister [van het rijk] staat ingeschreven als woonhuis en voor bewoning wordt gebruikt;
- k. rijksmonument met een openbare sociaal-maatschappelijke functie: een rijksmonument dat een openbare functie heeft waarbij een breed en gevarieerd publiek regelmatig van het monument gebruik kan maken en dat daartoe substantieel vaker opengesteld is dan gewone rijksmonumenten in de zin van artikel 2, tweede lid, onder d;
- l. restauratie: werkzaamheden die het normale onderhoud te boven gaan en noodzakelijk zijn voor herstel;
- m. Sim: Regeling van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 19 september 2012, nr. WJZ/387165 (10152), houdende regels voor de verstrekking van subsidie voor de instandhouding van rijksmonumenten (Subsidieregeling instandhouding monumenten);
- n. urgente restauratieopgave: uit het inspectierapport blijkt dat het rijksmonument of de te restaureren onderdelen van het rijksmonument in een matige of slechte staat verkeren. Daarbij moet er een noodzaak zijn dat er gestart wordt met de restauratie.

## **Artikel 2 Inhoudelijke beoordelingscriteria (subsidiecriteria)**

1. Subsidie kan worden verstrekt voor activiteiten die voortvloeien uit het Omgevingswetprogramma Cultuur en Erfgoed 2025-2028 en die gericht zijn op het restaureren van een rijksmonument in de provincie Utrecht.
2. Subsidie als bedoeld in dit artikel kan slechts worden verstrekt als is voldaan aan alle volgende criteria:
  - a. Het betreft een rijksmonument;
  - b. er is sprake van een urgente restauratieopgave op basis van een onafhankelijk inspectierapport;
  - c. er bestaat aantoonbare zekerheid van gebruik;
  - d. het rijksmonument is publiek toegankelijk waarbij een significant deel van het rijksmonument gedurende minimaal 10 maal per jaar wordt opengesteld voor de komende 10 jaar.

## **Artikel 3 Subsidieontvangers (doelgroep)**

Subsidie kan worden verstrekt aan:

- a. De eigenaar van een rijksmonument;
- b. een rechtspersoon die met het Rijksvastgoedbedrijf een huurovereenkomst heeft gesloten over gebouwen aangewezen als rijksmonument en waarbij overeengekomen is dat deze rechtspersoon verantwoordelijk is voor de instandhouding van de gebouwen.

## **Artikel 4 Staatssteun**

Subsidie wordt verstrekt met inachtneming van artikel 53 van de AGVV of anderszins in overeenstemming met de staatssteunregels.

## **Artikel 5 Financiële vorm van de subsidie**

Subsidie wordt slechts verstrekt in de vorm van een geldbedrag.

## **Artikel 6 De wijze van verdeling**

1. Subsidieaanvragen kunnen jaarlijks worden ingediend van 15 juni tot en met 15 november, met uitzondering van het jaar 2025, waar de openstellingsdatum 1 september is.
2. Het beschikbare budget wordt verdeeld op basis van de kwaliteit van de aanvragen.
3. Indien door honorering van de aanvragen het subsidieplafond zou worden overschreden gelden de volgende criteria:
  - a. Eerst worden de aanvragen behandeld met een onherroepelijke omgevingsvergunning of een gemeentelijke verklaring dat geen omgevingsvergunning vereist is;
  - b. dan komen de restauraties van rijksmonumenten met een openbare sociaal-maatschappelijke functie en met toepassing van duurzaamheids- of klimaatadaptieve maatregelen in aanmerking;
  - c. daarna de aanvragen met enkel een openbare sociaal-maatschappelijke functie;
  - d. dan de aanvragen met toepassing van duurzaamheidsmaatregelen of klimaatadaptieve maatregelen;
  - e. tot slot de aanvragen die bijdragen aan een evenwichtige verdeling over de erfgoedcategorieën en over de provincie Utrecht (regionale spreiding).

## **Artikel 7 De Aanvraag**

1. De aanvragen worden digitaal ingediend, met gebruikmaking van het daarvoor beschikbare aanvraagformulier op het subsidieportaal van de provincie Utrecht.
2. Bij de subsidieaanvraag worden de volgende verplichte gegevens en stukken bijgevoegd:
  - a. Een restauratieplan van het rijksmonument;
  - b. een omschrijving van de werkzaamheden per monumentnummer in de vorm van een werkschrijving of bestek;
  - c. een begroting in het door de provincie Utrecht bij het aanvraagformulier aangeleverde Excel, gespecificeerd in hoeveelheden, arbeidsuren, materialen, stelposten en onderaannemers volgens STABU-systematiek, opgesteld na de opening van de regeling van dat jaar. In geval van een groen monument dient het door de provincie Utrecht aangeleverde begrotingsmodel groene elementen te worden gebruikt;
  - d. financieel dekingsplan van de totale projectkosten;
  - e. onafhankelijk inspectierapport, niet ouder dan drie jaar, waaruit blijkt dat de staat van onderhoud van het monument matig of slecht is;
  - f. een tekening van de bestaande situatie en overzichtsfoto's van de te restaureren onderdelen, voor zover deze niet al in het inspectierapport zijn opgenomen;

- g. een plantekening van het beoogde resultaat;
  - h. een notitie van minimaal 1 A4 over de publiekstoegankelijkheid van het monument;
  - i. een notitie van minimaal 1 A4 waaruit het gebruik van het rijksmonument voor de komende 5 jaar blijkt;
  - j. een notitie van minimaal 1 A4 over de voorgenomen publiciteitsuitingen tijdens de restauratie;
  - k. een beschrijving van de geschiedenis en het belang van het rijksmonument;
  - l. de stukken ten bewijze van toegezegde bijdragen door derden.
3. Bij de subsidieaanvraag worden de volgende verplichte gegevens en stukken bijgevoegd wanneer deze van toepassing zijn:
- a. Wanneer de eigenaar van het rijksmonument niet de aanvrager is: een rechtmatig ondertekende machtiging van de eigenaar van het monument;
  - b. ten aanzien van grote restauratieve ingrepen zijn plattegronden, en eventueel doorsneden, noodzakelijk waarop de ingrepen inzichtelijk worden gemaakt;
  - c. ten aanzien van groene monumenten een overzichtskaart van de groenaanleg met de plaats van de werkzaamheden en een tuinhistorisch rapport;
  - d. wanneer de aanvrager een hoger subsidiepercentage aanvraagt op basis van uit te voeren duurzaamheids- of klimaat adaptieve maatregelen: Een beschrijving ter onderbouwing van de uit te voeren duurzaamheids- of klimaatadaptieve maatregelen van minimaal 1 A4;
  - e. wanneer de aanvrager een hoger subsidiepercentage aanvraagt op basis van een openbare sociaal-maatschappelijke functie: Een notitie met uitleg over de openbare sociaal-maatschappelijke functie van het gerestaureerde monument;
  - f. een onherroepelijke omgevingsvergunning van het bevoegd gezag voor de uit te voeren werkzaamheden.
4. In afwijking van het vorige lid, onderdeel f, is een onherroepelijke omgevingsvergunning van het bevoegd gezag voor de uit te voeren werkzaamheden niet nodig indien wordt verstrekt:
- a. Een afschrift van de aanvraag voor een omgevingsvergunning of van de ontvangstbevestiging van de betreffende gemeente; of
  - b. een besluit van het bevoegd gezag dat voor de restauratie geen omgevingsvergunning vereist is; of
  - c. een verklaring dat de aanvraag voor een omgevingsvergunning in voorbereiding is, met vermelding van de status van deze aanvraag.

### **Artikel 8 Weigeringsgronden**

1. Subsidie wordt geweigerd:
  - a. Als de aanvraag betrekking heeft op een rijksmonument dat in het monumentenregister staat ingeschreven als woonhuis, en dat voor bewoning wordt gebruikt;
  - b. als er geen noodzakelijke restauratieopgave ligt;
  - c. als de activiteit is gestart voordat de aanvraag om subsidie is ingediend;
  - d. als de uit het aangeleverde financieel dekkingsplan niet blijkt dat de activiteit financieel haalbaar is;
  - e. voor zover de werkzaamheden waarvoor subsidie wordt aangevraagd, naar het oordeel van Gedeputeerde Staten niet sober en doelmatig zijn;
  - f. voor zover de subsidie naar het oordeel van Gedeputeerde Staten niet noodzakelijk is voor de restauratie van het rijksmonument;
2. Subsidie kan worden geweigerd als de subsidiabele kosten minder dan € 100.000,- zijn;

### **Artikel 9 Verplichtingen**

1. De subsidieontvanger is verplicht:
  - a. De restauratie uit te voeren overeenkomstig de kwaliteitseisen die zijn neergelegd in artikel 21 van de Sim;
  - b. de activiteiten te starten waarvoor subsidie wordt verleend binnen 12 maanden na ontvangst van een, vrij van opschortende voorwaarde, subsidiebeschikking;
  - c. de restauratie binnen 2 jaar na aanvang van de restauratie af te ronden;
  - d. het rijksmonument of een zelfstandig onderdeel hiervan gedurende de restauratie Construction All-Risk te verzekeren;
  - e. toe te laten dat de werkzaamheden waarvoor subsidie is verstrekt, op verzoek van de provincie worden gecontroleerd of ze conform deze regeling zijn uitgevoerd;
  - f. op de restauratieplaats ten minste één leerlingplaats in de restauratie bouw, tuin- of parkaanleg ter beschikking te stellen;
  - g. het gebruik van het rijksmonument voor 5 jaar te garanderen;

- h. het rijksmonument of het zelfstandig onderdeel voor ten minste 10 jaar te bewaren en onderhouden in de staat waarin het door de gesubsidieerde werkzaamheden is gebracht;
  - i. bij de wijze waarop of de middelen waarmee de gesubsidieerde activiteit wordt verricht rekening te houden met principes van circulariteit en ernaar te streven grondstoffengebruik en negatieve milieueffecten te beperken.
- 2. Bij de subsidieverleningsbeschikking kunnen aan de subsidieontvanger ook andere verplichtingen worden opgelegd die strekken tot verwezenlijking van het doel van de subsidie.
  - 3. Als een subsidie is aangemerkt als toelaatbare staatssteun, voldoet de subsidieontvanger aan de voorwaarden die de Europese Commissie daaraan heeft gesteld.

#### **Artikel 10 Subsidieplafond**

Het subsidieplafond bedraagt:

- a. Voor rijksmonumenten aangewezen als onderdeel van Unesco werelderfgoed Hollandse Waterlinies € 700.000 per jaar in de periode van 2025 tot en met 2028;
- b. voor rijksmonumenten niet aangewezen als onderdeel van UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinies € 4.200.000 per jaar in de periode van 2025 tot en met 2028.

#### **Artikel 11 Hoogte van de subsidie**

- 1. De subsidiabele kosten op grond waarvan het subsidiebedrag wordt bepaald, zijn tenminste € 100.000,- en ten hoogste € 1.000.000,- en de hoogte van de subsidies bedraagt maximaal 60% procent van de subsidiabele kosten.
- 2. Het subsidiepercentage is opgebouwd uit:
  - a. De subsidie bedraagt maximaal 40% van de subsidiabele kosten bij een restauratie waaraan geen duurzaamheidsmaatregelen of openbare sociaal-maatschappelijke bestemming of klimaat adaptieve maatregelen verbonden zijn, zoals gedefinieerd in artikel 1;
  - b. de subsidie bedraagt maximaal 10% extra van de subsidiabele kosten bij een restauratie indien het, in combinatie met de restauratie van het gebouwde rijksmonument en zonder nadelige gevolgen voor het rijksmonument of zijn monumentale waarden, werkzaamheden voor een substantiële verbetering aan de duurzaamheid van het gebouwde rijksmonument betreffen of werkzaamheden voor een substantiële verbetering van de klimaatadaptatie van het rijksmonument of de nabijheid van het rijksmonument betreft;
  - c. de subsidie bedraagt maximaal 10% extra van de subsidiabele kosten indien het, in combinatie met de restauratie van het gebouwde rijksmonument en zonder nadelige gevolgen voor het rijksmonument of zijn monumentale waarden, een restauratie of herbestemming ten behoeve van een openbare sociaal-maatschappelijke functie betreft;

#### **Artikel 12 Subsidiabele kosten**

Onverminderd artikel 4.8 AsvpU zijn slechts de volgende kosten subsidiabel: subsidiabel zijn de kosten van werkzaamheden, maatregelen en voorzieningen die als zodanig zijn aangemerkt in de Leidraad subsidiabele instandhoudingskosten, in de bijlage als bedoeld in artikel 4 van de subsidieregeling instandhouding monumenten (Sim), van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en die geen subsidie ontvangen van uit de Sim.

#### **Artikel 13 Voorschotten**

Als bevoorschotting plaatsvindt, worden de hoogte en de termijnen van de voorschotten bij de subsidieverleningsbeschikking bepaald.

#### **Artikel 14 Intrekking**

Ingetrokken wordt het besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 23 juni 2020 nr. 820ED3DF, houdende nadere regels op grond van de Algemene subsidieverordening provincie Utrecht (Uitvoeringsverordening subsidie Erfgoedparels provincie Utrecht 2020-2023).

#### **Artikel 15 Overgangsrecht**

Subsidies die zijn aangevraagd of verstrekt vóór de datum van inwerkingtreding van deze subsidieregeling of een wijziging hiervan, worden behandeld overeenkomstig de op dat moment geldende regelgeving.

#### **Artikel 16 Inwerkingtreding**

Deze subsidieregeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal blad waarin zij wordt geplaatst en heeft als einddatum 31 december 2028.

## Artikel 17 Citeertitel

Deze subsidieregeling wordt aangehaald als: Subsidieregeling Erfgoedparels provincie Utrecht 2025-2028

*Aldus vastgesteld in de vergadering van Gedeputeerde Staten van Utrecht van 15 juli 2025.*

*Voorzitter,  
mr. J.H. Oosters*

*Secretaris,  
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen*

## Toelichting

### Algemeen

De subsidieregeling is bestemd voor de restauratie van Utrechtse rijksmonumenten o.a. met als doel om de monumenten te behouden voor toekomstige generaties. Hierbij staan circulaire waarden centraal als het behoud van bestaande gebouwen (in tegenstelling tot nieuwbouw) en/of het herbestemmen van bestaande gebouwen (tot gebouwen met een openbare sociaal-maatschappelijke functie).

### Artikelsgewijs

Artikel 1, lid d: Van een duurzaamheidsmaatregel is pas sprake als het rijksmonument door de te nemen maatregelen een substantieel lager energieverbruik krijgt. Bijvoorbeeld door het plaatsen van achterzetramen achter alle vensters of het isoleren van het gehele dak.

Artikel 1, onder h: Wanneer een inspectierapport niet door een onafhankelijk gespecialiseerd bedrijf is opgesteld kan dit rapport worden voorzien van een akkoord afgegeven door een onafhankelijk gespecialiseerde organisatie.

Artikel 1, onder i: Met ingrepen wordt bedoeld een van de ingrepen uit het overzicht klimaatadaptieve maatregelen van RVO op de website: [Maatregelen klimaatadaptatie en natuurinclusief bouwen en renoveren | RVO.nl](https://maatregelen.klimaatadaptatie.en.natuurinclusief.bouwen.en.renoveren|RVO.nl).

Artikel 1, onder k: Met rijksmonumenten met een openbare sociaal-maatschappelijke functie wordt bedoeld een rijksmonument dat wordt gebruikt door een breed en gevarieerd publiek zoals een bibliotheek, museum, muziek- of theaterpodium, filmtheater, cultuurhuis of als zodanig opengesteld en te bezoeken monument.

Artikel 2, tweede lid, onder b: Op basis van een inspectierapport moet door de eigenaar zelf aangetoond worden dat de staat van onderhoud van het rijksmonument matig of slecht is. Dit rapport moet alle onderdelen bevatten waar subsidie voor gevraagd wordt.

Artikel 2, tweede lid, onder c: Aantoonbare zekerheid van gebruik kan worden aangetoond door middel van een notitie op het toekomstige gebruik en de toekomstige activiteiten voor de komende 5 jaar.

Artikel 2, tweede lid, onder d: Met een significant deel wordt bedoeld dat er meerdere betekenisvolle ruimtes binnen het rijksmonument opengesteld moeten kunnen worden om zodoende het verhaal van het rijksmonument binnen de provincie Utrecht te vertellen.

Artikel 6, derde lid: Benoemt aanvullende criteria waaraan wordt getoetst als er meer aanvragen zijn ingekomen dan vanwege het subsidieplafond zijn toe te kennen en daardoor selectie van een aantal aanvragen niet mogelijk is omdat zij allemaal aan de criteria voldoen.

Artikel 7, vierde lid: Indien de omgevingsvergunning nog niet is afgegeven door het bevoegd gezag, kan de subsidiebeschikking onder opschortende voorwaarde verstrekt worden.

Artikel 8, eerste lid onder a: Indien de aanvraag betrekking heeft op een rijksmonument dat in het monumentenregister van het Rijk staat ingeschreven als woonhuis, maar inmiddels een openbare functie heeft gekregen en niet voor bewoning wordt gebruikt, zal de huidige functie van het rijksmonument bepalend zijn. De aanvraag om subsidie kan dan wel in behandeling worden genomen.

Artikel 9 eerste lid onder a: Conform de Subsidieregeling instandhouding monumenten artikel 21 moeten de werkzaamheden uitgevoerd worden volgens in de beroepsgroep geldende normen. Dit zijn in elk geval de normen die zijn vastgesteld door het College van Deskundigen Restauratiekwaliteit van

de Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg. Het kan ook gaan om nog niet door het College van Deskundigen maar wel al door de beroepsgroep zelf vastgestelde normen.

Artikel 9 tweede lid: Op grond van artikel 4:38 van de Awb kan aan de subsidieontvanger verplichtingen opgelegd worden die dienen tot verwezenlijking van het doel waarvoor de subsidie wordt verstrekt. De verplichting die in dit tweede lid is vastgelegd, is zo'n verplichting. Daarbij is aangesloten op de Subsidieregeling instandhouding monumenten van het Rijk (de Sim). In deze regeling (artikel 19) is voor rijkssubsidies een vergelijkbare verplichting opgenomen, inhoudende: 'De minister kan de subsidieontvanger verplichten na afloop van de werkzaamheden waarvoor subsidie is verleend, het beschermd monument of het zelfstandig onderdeel te bewaren en te onderhouden in de staat waarin het door de werkzaamheden waarvoor subsidie is verleend, is gebracht.

Artikel 10, lid a: Het grondgebied van toepassing voor rijksmonumenten die vallen binnen UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinies en de rijksmonumenten die zijn aangewezen als onderdeel van UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinies zijn terug te vinden op de volgende website: [UNESCO Hollandse Waterlinies | Geo-Point Utrecht](#). Het gaat hierbij om de rijksmonumenten die vallen binnen de oranje contour van de 'Boundary World Heritage Site'.

Artikel 11 tweede lid: Overzichtstabel van de verschillende toe te passen subsidiepercentages:

| Type activiteiten                                                                                                                                                                     | Maximaal toe te kennen subsidiepercentage |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|
| restauratiewerkzaamheden                                                                                                                                                              | 40%                                       |
| restauratiewerkzaamheden met aanvullend<br>- duurzaamheidsmaatregelen of maatregelen<br>ten behoeve van klimaatadaptatie:                                                             | 50%                                       |
| restauratiewerkzaamheden met aanvullend<br>- openbare sociaal maatschappelijke (her)be-<br>stemming:                                                                                  | 50%                                       |
| restauratiewerkzaamheden met aanvullend<br>- duurzaamheidsmaatregelen of maatregelen<br>ten behoeve van klimaatadaptatie<br>- openbare sociaal maatschappelijke (her)be-<br>stemming: | 60%                                       |

Artikel 12: De leidraad benoemd subsidiabele kosten voor instandhouding. In het kader van deze regeling wordt deze leidraad gebruikt om de kosten van de subsidiabele restauratiekosten te bepalen. In de Leidraad subsidiabele instandhoudingskosten, in de bijlage als bedoeld in artikel 4 van de subsidieregeling instandhouding monumenten (Sim), van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed wordt gesproken over 'instandhouding'. Hiermee wordt zowel op normaal onderhoud als op restauratie gedoeld. In de Leidraad is – behalve bij groene monumenten – geen onderscheid gemaakt in onderhoud en restauratie.